

HÖGSKOLAN
DALARNA

Examensarbete

Kandidatnivå

Obeskattade reserver

Vilka företagsspecifika variabler påverkar användandet av obeskattade reserver i små företag?

Untaxed reserves – Which company-specific variables affect the use of untaxed reserves in small Swedish companies?

Författare: Lina Eriksson & Riina Myrsell

Handledare: Åsa Grek

Examinator: Christoffer Rydland

Ämne/huvudområde: Företagsekonomi

Kurskod: FÖ2023

Poäng: 15 hp

Examinationsdatum: 2018-05-30

Vid Högskolan Dalarna finns möjlighet att publicera examensarbetet i fulltext i DiVA. Publiceringen sker open access, vilket innebär att arbetet blir fritt tillgängligt att läsa och ladda ned på nätet. Därmed ökar spridningen och synligheten av examensarbetet.

Open access är på väg att bli norm för att sprida vetenskaplig information på nätet. Högskolan Dalarna rekommenderar såväl forskare som studenter att publicera sina arbeten open access.

Jag/vi medger publicering i fulltext (fritt tillgänglig på nätet, open access):

Ja

Nej

Sammanfattning

Examensarbetets titel: Obeskattade reserver - Vilka företagsspecifika variabler påverkar användandet av obeskattade reserver i små företag?

Presentationsdatum: 2018-05-29

Ämne, kurs: FÖ2023, Examensarbete för kandidatexamen i företagsekonomi

Författare: Lina Eriksson, Riina Myrsell

Handledare: Åsa Grek

Examinator: Christoffer Rydland

Syfte: Syftet med uppsatsen är att förklara vilka företagsspecifika variabler som påverkar användandet av obeskattade reserver.

Metod: Uppsatsen är ett naturligt experiment. Studiens syfte uppnås genom en kvantitativ analys av data hämtad från Retriever Business.

Resultat och slutsats: Uppsatsens regressionsanalys visar att lönsamhet och branschtillhörighet påverkar de små företagens avsättningar till obeskattade reserver.

Nyckelord: obeskattade reserver, bokslutsdispositioner, periodiseringsfonder, överavskrivningar, skattemässiga justeringar

Abstract

Title of the essay: Untaxed reserves - Which company-specific variables affect the use of untaxed reserves in small Swedish companies?

Presentation date: 2018-05-29

Subject, course: FÖ2023, Thesis for Bachelor Degree in Business Administration

Author: Lina Eriksson, Riina Myrsell

Supervisor: Åsa Grek

Examiner: Christoffer Rydland

Purpose: The purpose of this essay is to explain which company-specific variables that affect the use of untaxed reserves.

Method: The essay is a natural experiment. The purpose of the study is achieved through a quantitative analysis of data retrieved from Retriever Business.

Result and conclusion: The essay's regression analysis shows that profitability and industry affiliation affect the small companies' depositions to untaxed reserves.

Keywords: untaxed reserves, tax allocation reserves, tax adjustments, income smoothing

Innehållsförteckning

1. INTRODUKTIONSKAPITEL	1
1.1 INLEDNING	1
1.2 PROBLEMDISKUSSION	2
1.3 PROBLEMFÖRMULERING	3
1.4 SYFTE	3
1.5 AVGRÄNSNING	3
1.6 DISPOSITION	3
2. TEORETISKT RAMVERK	4
2.1 TEORETISK BAKGRUND	4
2.1.1 <i>Intressentteori</i>	4
2.1.2 <i>Pecking order teori</i>	4
2.1.3 <i>Lobbying</i>	5
2.2 TIDIGARE FORSKNING	5
3. METOD	10
3.1 KVANTITATIV METOD MED DEDUKTIV ANSATS	10
3.2 METODKRITIK, VALIDITET OCH RELIABILITET	10
3.3 DATAINSAMLING	12
3.3.1 <i>Urval, företag</i>	12
3.3.2 <i>Urval, variabler</i>	13
4. DATA	14
4.1 INSAMLING AV DATAMATERIAL	14
4.2 SUMMERING AV DESKRIPTIV STATISTIK	15
5. RESULTAT	20
6. DISKUSSION	22
7. SLUTSATS	27
7.1 SAMMANFATTNING	27
7.2 FÖRSLAG TILL VIDARE FORSKNING	27
7.3 VÅR LÄRDOM	27
KÄLLFÖRTECKNING	28
BILAGA 1, FÖRTECKNING ÖVER STUDIENS FÖRETAG	I

Figurförteckning

TABELL 1, URVAL RETRIEVER BUSINESS	14
TABELL 2, SUMMERING DESKRIPTIV STATISTIK	17
DIAGRAM 1, FÖRDELNING OCH AVSÄTTNING TILL OBESKATTADE RESERVER ENLIGT SNI-KOD AVDELNING.	19
TABELL 3, RESULTAT	20

1. Introduktionskapitel

1.1 Inledning

I Sverige finns en stark koppling mellan redovisning och beskattning. Enligt Inkomstskattelagen (SFS 1999:1229) ska det beskattningsbara resultatet beräknas på bokföringsmässiga grunder och beskattas i inkomstslaget näringsverksamhet. För juridiska personer följer beskattningsåret företagets räkenskapsår. Genom att göra skattemässiga justeringar kan ett företag påverka storleken på det beskattningsbara resultatet. Obeskattade reserver såsom periodiseringsfonder och överavskrivningar är ett exempel på skattemässiga justeringar (Tjernberg, 2004).

Under åren 1990 och 1991 genomfördes en stor skattereform i Sverige. Förändringar i andra länders skattesystem inspirerade till skattereformen. Bolagsskattesatsen sänktes från 52 % till 30 % i samband med skattereformen (Tjernberg, 2004). Ytterligare sänkningar av bolagsskatten har skett 2009 och 2013 (Carlgren, 2017). Den aktuella bolagsskattesatsen är nu 22 % (Inkomstskattelag, SFS 1999:1229). Genom att sänka bolagsskattesatsen förväntades behovet av resultatutjämnande åtgärder minska (Tjernberg, 2004).

Internationell harmonisering av redovisningsreglerna påverkar den svenska regleringen, speciellt efter Sveriges inträde i Europeiska Unionen (EU) 1995. De internationella redovisningsreglerna påverkar både de svenska redovisningsreglerna och den starka kopplingen mellan redovisningen och beskattningen (Finansdepartementet, 2004).

Obeskattade reserver är en möjlighet för företagen att påverka det skattemässiga resultatet, vilket är en svensk lösning inom redovisningen (Norberg & Thorell, 2007). Överavskrivningar av tillgångar är ett exempel på en obeskattad reserv. Avsättning till periodiseringsfonder är ett annat exempel. För juridiska personer innebär periodiseringsfonderna en möjlighet att sätta av upp till 25 % av överskottet i maximalt sex år (Inkomstskattelag, SFS 1999:1229). Syftet med periodiseringsfonderna är dels att ge företagen möjlighet att lägga undan pengar för framtida investeringar men är också ett sätt för företagen att resultatutjämna (Tjernberg, 2004). Små företag föredrar finansiering via internt kapital före externt,

det visar flera studier över ett längre tidsperspektiv (Holmes & Kent, 1991; Olofsson & Henriksson, 2007; Tillväxtanalys, 2017). En full harmonisering mot de internationella redovisningsreglerna kommer innebära att de obeskattade reserverna försvinner (Östberg, 2009). I vår studie kommer vi att undersöka vad som påverkar små företags användning av obeskattade reserver.

1.2 Problemdiskussion

Den statliga redovisningskommittén presenterade 1995, i en utredning gällande sambandet mellan redovisning och beskattning, ett förslag om att avskaffa obeskattade reserver och bokslutsdispositioner i syfte att harmonisera bättre med det fjärde bolagsdirektivet om en rättvisande bild i EG:s (idag EUs) direktiv (Redovisningskommittén, 1995).

Bergendal och Johnsson (2014) lyfter i sin studie bolagsskattesatsens påverkan på användandet av periodiseringsfonder som förslag till framtida forskning. Under åren 2008 till 2017 har det genomförts två sänkningar av bolagsskatten, 2009 från 28,3 % till 26 % och 2013 sänktes skatten till nuvarande 22 % (Carlgren, 2017). Utöver Bergendal och Johnssons studie diskuterar bland annat Tjernberg (2004) om det finns ett behov av periodiseringsfonder eller om en sänkt bolagsskattesats skulle kunna vara ett alternativ för att uppnå samma effekt på investeringar.

I en debattartikel i Dagens Industri 19 juni 2017 aktualiserade finansminister Magdalena Andersson frågan om sänkt bolagsskatt (Andersson & Bolund, 2017). Den 21 mars 2018 lämnade regeringen över en remiss till Lagrådet som föreslår en sänkning av bolagsskatten från dagens 22 % till 20,6 % (Regeringen, 2018). Enligt remissen kommer de nya reglerna börja gälla från 1 januari 2019. Enligt Privata Affärer (2018) menar finansminister Magdalena Andersson att en sänkning av bolagsskatten kommer främja ett sunt svenskt företagsklimat. Andersson anser att svenska företag genom skattesänkningen kommer bli mer internationellt konkurrenskraftiga (Privata affärer, 2018). Om redovisningen genomgår en harmonisering mot de internationella regelverken kommer periodiseringsfonderna att försvinna ur redovisningen då de är unika för den svenska redovisningen (Östberg, 2009). Östberg menar vidare att det kommer ske en förändring av den svenska redovisningen och det starka sambandet som finns mellan beskattning och

redovisning i Sverige idag. Arbetet kommer vara tidskrävande då lagar måste ändras och nya standards måste tas fram, vilket är kostsamt för skattebetalarna. Arbetet kommer dock enligt Östberg att leda till att Sverige i framtiden får en redovisning som harmoniserar bättre med den internationella redovisningsstandarderna.

1.3 Problemformulering

Enligt Eriksson och Åhren (2006) används avsättningar till obeskattade reserver främst för framtida investeringsbehov. Holmes och Kent (1991) påtalar att små företag föredrar att investera med internt kapital. Andelen småföretag i Sverige är stor (<https://www.tillvaxtverket.se/>). Om möjligheten att behålla kapitalet inom företag på ett förmånligt sätt försvinner, finns risk för minskad tillväxt i Sveriges ekonomi.

Riskerar arbetet med internationell harmonisering av redovisningsregler att försvåra kapitalanskaffningen för svenska småföretag? Går vi mot ett avskaffande av obeskattade reserver? Kan branschorganisationer genom lobbying påverka de svenska reglerna?

1.4 Syfte

Syftet med uppsatsen är att förklara vilka företagsspecifika variabler som påverkar användandet av obeskattade reserver.

1.5 Avgränsning

Vi avser att avgränsa oss till mindre bolag inom Dalarna för att vi är intresserade av att undersöka företagen i vårt närområde. Företagen i studien har 10–49 anställda och en omsättning om 2–10 miljoner euro. Vår studie kommer behandla åren 2010 till 2016.

1.6 Disposition

I kapitel ett introduceras uppsatsens bakgrund, problemformulering och syfte. I kapitel två presenteras det teoretiska ramverket samt tidigare genomförda studier. Kapitel tre beskriver uppsatsens metod och urvalskriterier. I kapitel fyra redovisas hur insamling av datamaterial har utförts. Resultatet presenteras i kapitel fem och diskuteras i kapitel sex. I kapitel sju sammanställs studiens slutsats och förslag till vidare forskning ges.

2. Teoretiskt ramverk

2.1 Teoretisk bakgrund

2.1.1 Intressentteori

Intressentteorin kan delas in i två grenar, en etisk gren och en gren som är lednings- och styrningsbaserad (Deegan & Unerman, 2011). Gemensamt för de båda grenarna är intressentteorins utgångspunkt, att informationsasymmetri råder mellan företaget som upprättar redovisningen och dess intressenter. Till intressenterna av redovisningen hör både ägare, kunder, allmänhet, myndigheter, leverantörer, skatteverket, kreditgivare och anställda. För att minska informationsasymmetrin väljer företagen att anpassa sin redovisning efter de viktigaste intressenternas önskemål. Det ger intressenterna en bättre inblick i företagets ekonomiska ställning, vilket ger intressenterna en bra grund när ekonomiska beslut ska fattas. De ekonomiska beslut som fattas av intressenterna berör den enskilda företagaren, men även ekonomin i stort. Avsättning till obeskattade reserver i resultatutjämnande syfte innebär möjlighet för företag att skapa en buffert för år med negativt resultat. För företagets intressenter innebär de obeskattade reserverna en säkerhet och en minskad ekonomisk risk. Har ett företag en stor andel internationella intressenter medför användandet av obeskattade reserver att företagets redovisning inte är direkt jämförbar med redovisning från de internationella företagen (Deegan & Unerman, 2011; Johansson, Johansson, Marton & Pautsch, 2013).

2.1.2 Pecking order teori

Pecking order teorin beskriver i vilken ordning företagsledare föredrar att anskaffa kapital till företaget. Teorin bygger på att det finns informationssymmetri mellan företagsledare, kreditgivare och eventuella nya ägare. Informationsasymmetrin innebär en ekonomisk risk för utomstående finansiärer. Det skapar en högre kapitalkostnad för företaget att anskaffa externt kapital då informationsasymmetrin måste minskas. Därför föredrar företagsledare eget kapital i första hand, följt av externt kapital som lån från banker och i sista hand nyemissioner. Avsättning till obeskattade reserver är ett sätt för företagen att finansiera investeringar med internt kapital (Andrén, Eriksson & Hansson, 2015).

2.1.3 Lobbying

Lobbying innebär att intressenter med ett gemensamt ekonomiskt intresse kan försöka påverka redovisningsreglerare och lagstiftare. Syftet med lobbying kan vara att behålla, eller ändra på, redovisningsregler och principer som gör att intressenterna själva gynnas ekonomiskt. Det finns en risk att de starkaste intressenterna är de som lyckas skydda sina intressen bäst. Samhällsnyttan kan hamna i skymundan för privata intressen även om redovisningsreglerna ska vara neutrala, objektiva och inte ha politiska kopplingar (Deegan & Unerman, 2011). Branschorganisationer verkar för rådgivning, utbildning och stöd inom en näringsgren. Branschorganisationernas möjlighet att påverka är stor när organisationen är en sammanslutning av ett stort antal företag. De mindre företagen ges en möjlighet att informera och påverka till exempel lagstiftare genom branschorganisationerna. Branschorganisationerna är en viktig lobbyist för de små företagen (Konkurrensverket, 2008).

2.2 Tidigare forskning

För att kunna göra avsättningar till periodiseringsfonder krävs att företaget redovisar ett positivt resultat innan skatt (Johansson et al., 2013). Företagarna (2017) gjorde en analys av lönsamheten på svenska aktiebolag för taxeringsåret 2016. Analysen visar att skillnader mellan olika branscher är mer betydande för lönsamheten än geografiska egenskaper för svenska aktiebolag. I analysen beskriver Företagarna även att lönsamheten påverkas av externa faktorer som råvarupriser, konjunktursvängningar och om företaget är kapital- eller arbetskraftsintensivt.

Det finns ingen tidigare internationell forskning kring obeskattade reserver då det är ett svenskt fenomen inom redovisningen (Kirsch & Olsson, 2008).

När periodiseringsfonderna infördes var de helt avgiftsfria. Efter en lagändring 2005 ska företag som nyttjar periodiseringsfonder ta upp en schablonintäkt till beskattning (Lönnqvist, 2011). I samband med räntebeläggningen av periodiseringsfonderna 2005 gjordes ett flertal studier kring hur användningen av periodiseringsfonder påverkats. Svenskt Näringsliv genomförde en enkätstudie där nästan 70% av företagen som medverkade uppgav att de på grund av räntebeläggningen kommer minska avsättningarna till periodiseringsfonder (Hall,

2005). Eriksson och Åhren (2006) fokuserade på bolag noterade på Stockholmsbörsen. Studien visade att mer än 80 % av studiens deltagande företag minskade sitt användande av periodiseringsfonder. Det framkommer i studien att räntebeläggningsen av periodiseringsfonderna har påverkat företagens beslut om avsättning. Företagen i studien ansåg att möjligheten till avsättning för framtida investeringar var viktigare än avsättning i resultatutjämnade syfte. Att företagen kan finansiera sin verksamhet billigare på andra sätt, genom främmande kapital, nämns också som anledning till minskad avsättning. Finansiering genom externt kapital innebär att soliditeten och kassalikviditeten i företagen påverkas (Norstedts Juridik, 2003). Bergendal och Johnsson (2014) inriktade sin studie mot mindre aktiebolag. Författarna redovisade ett starkt positivt samband mellan resultat före bokslutsdispositioner och gjorda avsättningar till periodiseringsfonder. Enligt Bergendal och Johnsson har inte räntebeläggningsen någon större påverkan på avsättningarna till periodiseringsfonder i ett längre tidsperspektiv. Istället nämns faktorer som företagets storlek och ålder, branschtillhörighet och lägre bolagsskatt som intressanta variabler. Fredriksson (2009) undersökte huruvida användandet av överavskrivningar ökat i förhållande till användandet av periodiseringsfonder efter räntebeläggningsen. I Fredrikssons studie undersöktes företag från börslans "large cap". Resultatet visar att företagen i studien inte har ersatt avsättningar till periodiseringsfonder med överavskrivningar av inventarier som ett resultat av räntebeläggningsen. Fredrikssons studie visar även att obeskattade reserver har förlorat en av sina ursprungliga uppgifter, resultatutjämnings. Författaren föreslår fortsatta diskussioner kring om sänkt bolagsskatt kan ersätta behovet av obeskattade reserver.

Lundström (1990) redogör för utvecklingen av små och medelstora företag i Eskilstuna. Studien visar att småföretag i stor utsträckning är ägarledda. Ägarna har i de flesta fall erfarenhet från produktionssidan, men saknar kunskap om redovisning. Lundström menar att småföretag har begränsade resurser, vilket gör att det i kombination med okunskap blir dyrt att utveckla företagets redovisning. Nästan 30 år senare visar Olofsson och Henriksson (2007) fortsatt att småföretagares brist på kunskap kan bli kostsam. I Olofsson och Henrikssons studie framkommer att mindre företag har dålig kunskap om regler kring skatteplanering, överavskrivning

och avsättning till periodiseringsfonder. Företagen måste anlita redovisningsbyråer för att använda sig av de resultatjusterande åtgärderna. Efter införandet av räntebeläggningen på periodiseringsfonderna år 2005 riskerar kostnaden för åtgärderna överstiga nyttan.

Holmes och Kent (1991) har undersökt hur små företag väljer att finansiera sina investeringar. Studien visar att företagsledare i små företag har dålig kunskap om avsättningar till obeskattade reserver. Författarna gör gällande att kostnaden för extern finansiering är högre för små företag än för större företag. Yazdanfar och Öhman (2015) förklarar i sin studie att småföretag i Sverige i första hand använder eget kapital för att finansiera nyinvesteringar. Författarna klargör även att kortfristiga lån är den finansieringsform som används i första hand om externt kapital måste användas, då det är lättare att bli beviljad kortfristiga lån än långfristiga lån hos kreditgivare och banker. Genom avsättningar till obeskattade reserver kan företag skapa möjligheter att finansiera kommande investeringar med eget kapital. Andersson (2006) tar i sin studie upp hur små svenska företag har svårare att anskaffa externt kapital jämfört med större företag. Andersson visar att små företag finansierar sina framtida investeringar genom avsättningar. Företagen använder även reserveringar i resultatutjämnande syfte. Studien visar även att avsättningar till periodiseringsfonder är den vanligaste avsättningsformen för svenska småföretag. Mängden redovisningsinformation påverkar kapitalkostnaden i företaget (Broberg, Tagesson & Collins, 2010). Kapitalkostnaden minskar när informationsasymmetrin minskar. Inom ägarledda företag finns en trend att producera mindre redovisningsinformation än inom företag där ledning och ägare är separerade. Att mängden redovisningsinformation ökar inom branscher där regleringar finns framkommer i Broberg et al. studie.

Artsberg (1993) tar i sin undersökning upp frågan om vad som påverkat reglering och standards för redovisning. Undersökningen tar upp sambandet mellan lagstiftning och redovisning. De två faktorerna med störst inflytande är enligt författaren den internationella utvecklingen och den svenska lagstiftningen. Artsberg menar att det är tydligt att olika intressegrupper genom lobbying har möjlighet att påverka, och påverkar, reglering och redovisningsstandards. Företag

och branschorganisationer kan genom lobbying förse regeringen med information om hur nuvarande och kommande statliga förslag och lagar påverkar företagen. Informationen kan vara till hjälp i regeringens beslutsfattande (Chen, Parsley & Yang, 2015). Den teoretiska bakgrunden baseras på Stiglers (1971, refererad till i Chen et al., 2015) tidigare forskning. Stiglers resultat visar att staten har stor makt att påverka företagens resultat. Skattesänkningar, subventioner och statliga avtal nämns som aktiviteter som påverkar företagens avkastning. Stigler menar att företag genom lobbying kan skaffa sig fördelar gentemot andra företag. Ett svenskt exempel på statligt stöd är sänkt skatt för tillverkande företag. Energiförbrukning för tillverkningsprocesser kan under vissa förutsättningar medföra skattebefrielse för både energiskatt på el samt energi- och koldioxidskatt på bränsle. Endast företag som uppfyller kraven för statligt stöd kan beviljas lägre skatt (Skatteverket, 2018a). Hofman och Aalbers (2017) har undersökt hur lobbying har förändrats i samband med en ökad privatisering av tidigare statliga verksamheter. Författarna menar att lobbying fortfarande har en viktig roll och att det fortsatt finns möjligheter att använda sig av lobbying för att påverka beslutsfattare och lagstiftare. Hofman och Aalbers menar vidare att det är viktigt att förstå vikten av lobbying för att förstå hur makten fördelas mellan företag och stat.

Artsberg (1996) belyser i sin artikel de obeskattade reservernas utveckling och reglering och menar att sambandet mellan redovisning och beskattning kommer att förändras. I artikeln diskuterar författaren olika intressenters perspektiv och ställningstagande till den starka kopplingen. Försvarare av den starka kopplingen framhåller att kopplingen har resulterat i att små företag har ordning och reda på sin bokföring. Artsberg påtalar att förespråkare för en friare koppling menar att den starka kopplingen hindrar utvecklingen av god redovisning, och att kopplingen är ett hinder när det kommer till internationell harmonisering. Även Östberg (2009) skriver om det starka sambandet mellan redovisning och beskattning som finns i Sverige. Författaren menar att en ändring kommer att ske för att kunna uppnå en bättre internationell harmonisering. Enligt Östberg kommer harmoniseringsarbetet att ta tid. Nya regler måste tas fram och lagstiftningen måste ändras, vilket är både tidskrävande och kostsamt för skattebetalarna. Vid en harmonisering av

redovisningsregleringen till det mer internationella kommer posten obeskattade reserver att påverkas (Kirsch & Olsson, 2008).

I en artikel i *European Business Review* diskuterades redan 1997 den starka kopplingen mellan redovisning och beskattning som finns i Sverige. Författarna visade då på att det ur revisorernas och de mindre företagens perspektiv var till fördel att behålla det starka sambandet. Skulle harmonisering ske mot det internationella perspektivet gynnas framför allt de större svenska företagen (Blake, Akerfeldt, Fortes, & Gowthorpe, 1997). Att en förändring mot en mer internationell harmonisering av regelverken kommer ske anser Östberg (2009) är tydligt.

3. Metod

3.1 Kvantitativ metod med deduktiv ansats

Vi kommer använda oss av en deduktiv ansats. Enligt Bryman och Bell (2013) utgår forskaren vid en deduktiv ansats från existerande kunskap. För att lyckas med en deduktiv ansats krävs en operationalisering av problemställningen. Operationalisering innebär att beskriva de begrepp som ska undersökas. Den deduktiva ansatsen används traditionellt sett vid kvantitativa studier.

Den kvantitativa metoden används för att hitta samband eller se mönster mellan olika parametrar. Metoden kännetecknas av att resultaten redovisas med siffror och kan analyseras med statistiska verktyg. Om ambitionen är att kunna göra generaliseringar ska urvalet göras så att det är representativt för populationen (Bjereld, Demker & Hinnfors, 2015).

Vi kommer att använda den statistiska regressionsmetoden difference-in-difference då vår studie kan anses vara ett naturligt experiment. Metoden används i kvantitativ forskning för att undersöka om en ändring av en förklarande variabel påverkar den beroende variabeln (Angrist & Pischke, 2009). Difference-in-difference-metoden jämför testgruppen mot kontrollgruppen för att se om det finns någon signifikant skillnad mellan grupperna. Koefficienten i regressionsanalysen är difference-in-difference-indikatorn. Den talar om hur stor skillnaderna mellan grupperna är vid en viss signifikansnivå, samt om sambandet är negativt eller positivt.

3.2 Metodkritik, validitet och reliabilitet

För att bedöma kvaliteten på en kvantitativ undersökning används begreppen validitet och reliabilitet. En undersökning med god validitet mäter det som avser att besvaras. God validitet innebär att metoden som används för att mäta (och besvara) det som frågeställningen efterfrågar är lämplig. En undersökning med god reliabilitet ger vid flera mätningar av samma parameter liknande resultat, mätningen är noggrann och slumpmässiga variationer är små (Körner & Wahlgren, 2015).

När forskning utgår från teorin finns en risk att studien blir styrd av det som redan är känt. Det är därför viktigt att visa resonemanget som föregår operationaliseringen

av problemet som ska undersökas (Bjereld et al., 2015). Det finns också en risk att studien byggs kring det som går att mäta, istället för det som studien syftar att undersöka. Mäts inte de begrepp man avser att undersöka påverkar studiens validitet negativt (Körner & Wahlgren, 2015).

En fördel med den kvantitativa metoden är att materialet som undersöks är fritt från forskarens egna subjektiva tankar och känslor. Då materialet består av siffror som hämtats från en databas förbättras studiens reliabilitet (Bjereld et al., 2015).

Resultatet av vår studie kommer visa om det finns ett samband mellan våra förklarande variabler och användandet av obeskattade reserver. Det är troligen inte enbart våra förklarande, kvantitativa, variabler som påverkar användandet av obeskattade reserver. Är syftet att förstå ett beteende behöver helheten studeras. Om förståelse är målet med undersökningen passar en kvalitativ metod bättre. Genom att utöka vår studie med ett kvalitativt inslag, exempelvis ett antal intervjuer, skulle vi få ett bredare perspektiv på vad som påverkar användandet av obeskattade reserver (Bjereld et al., 2015). Ett kvalitativt inslag ryms dock inte i vår studie på grund av tidsskäl.

Vår studie är ett naturligt experiment eftersom vi kommer undersöka faktorer som påverkar avsättningar till obeskattade reserver före och efter en sänkning av bolagsskattesatsen. Ett problem med naturliga experiment är att det inte går att slumpmässigt fördela individer i test- respektive kontrollgrupp och vilket medför att det kan finnas skillnader mellan grupperna som gör att studiens interna validitet kan ifrågasättas (Bryman & Bell, 2013). Vi kommer ha samma företag i både kontroll- och testgrupp, men vår kontrollgrupp representeras av företagen innan de har utsatts för förändringen, alltså under åren 2010, 2011 och 2012. År 2013 inträffade förändringen av bolagsskattesatsen och resultaten från åren 2013, 2014, 2015 och 2016 tillhör testgruppen. Genom att använda samma företag före och efter förändringen anser vi att vi kan utesluta att det rör sig om stora skillnader mellan test- och kontrollgrupp i vår studie, vilket kommer ge vår studie god intern validitet.

För att utfallet av difference-in-difference-metoden ska bli tillförlitligt krävs ett noggrant övervägande av kontroll- respektive testgruppens sammansättning. Det är viktigt att grupperna inte förändras sinsemellan genom den ändring som ska testas. Liknande trender i båda grupperna innan ändringen genomförs är en förutsättning för att kunna utvärdera ändringen. En fördel med metoden är att det är relativt enkelt att ta bort eller lägga till kontrollvariabler och genomföra ytterligare en regressionsanalys (Angrist & Pischke, 2009).

Många av variablerna tillhör nyckeltal som tas fram av BAS nyckeltal. BAS nyckeltal används framförallt av företagsledare samt medarbetare i små och medelstora företag. Även kreditgivare, revisorer och redovisningskonsulter använder BAS nyckeltalen i sitt dagliga arbete för kontroller och ekonomiska analyser (Norstedts Juridiska AB, 2003). Att en stor del av våra variabler är välkända nyckeltal inom redovisning kommer ge studien högre reliabilitet då det är troligt att samma information kommer finnas tillgänglig även i framtiden. I bilaga 1 redovisas företagen som studien baseras på vilket förbättrar vår reliabilitet då bilagan kan användas för att göra samma urval om företag för att upprepa studien.

3.3 Datainsamling

3.3.1 Urval, företag

Små och medelstora företag (SME) är ett välkänt begrepp som beskriver företagsstorlek. I Sverige tillämpas Europeiska Kommissionens definition av SME. Det finns tre storleksklasser inom SME: mikro-, små och medelstora företag (<http://www.upphandlingsmyndigheten.se>).

Enligt Tillväxtverket är 97 % av Sveriges 1,2 miljoner företag småföretag med mindre än tio anställda. Småföretagen med 0–49 anställda står för ca 40 % av antalet anställda, omsättningen och förädlingsvärdet i det svenska näringslivet (<http://www.tillvaxtverket.se>). Eftersom de små företagen står för en stor del av det svenska företaget anser vi att de är en intressant målgrupp.

Vår avgränsning kommer vara mindre aktiebolag inom Dalarna och granskningen kommer omfatta data från årsredovisningar mellan åren 2010 och 2016. Vi kommer välja små bolag enligt SME (10–49 anställda och en balansomslutning eller

omsättning om två till tio miljoner euro). Vi kommer också välja bolag som är registrerade innan 2008-01-01 för att företagen som studien omfattar ska ha varit verksamma i några år och insatta i företagandet. Företagen i urvalet omfattas av 9 kap. 3§ Aktiebolagslagen vilket innebär att årsredovisningen ska granskas av revisor (Aktiebolagslag, SFS 2005:551).

Databasen Retriever Business kommer nyttjas för datainsamlingen. Retriever Business samarbetar med myndigheter som Kronofogden och Skatteverket. Både banker och finansbolag använder Retriever som ett dagligt verktyg i sitt arbete (<http://www.retriever.se>). Patel och Davidsson (2003) nämner anledningar till att vara kritisk till varför dokument upprättas och när dokumentet har upprättats. Eriksson och Hultman (2015) betonar vikten av att fundera på om författaren till materialet är pålitlig. Databasen är en manuell sammanställning av företagens årsredovisningar. Vi menar att den manuella bearbetningen innebär att det finns risk för felkodning av företagens redovisade siffror. Sammantaget anser vi ändå att Retrievers trovärdighet är godtagbar.

3.3.2 Urval, variabler

Tidigare litteratur kommer styra valet av våra förklarande variabler. Vår beroende variabel blir avsättning till obeskattade reserver. Vi kommer att jämföra tidsperioderna före och efter bolagsskattesänkningen 2013.

Våra förklarande variabler blir bolagsskattesats, statslåneränta, konjunkturläge, omsättning, antal anställda, kassa och bank, summa eget kapital, avkastning på totalt kapital, soliditet, kassalikviditet, rörelseresultat före avskrivningar, avskrivningar, summa immateriella och materiella anläggningstillgångar, utdelningar, branschkod enligt Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI) 2007 samt löner till styrelse och VD. Tidigare studier har använt eller nämnt variablerna som förslag för vidare forskning (Andersson, 2006; Bergendal & Johnsson, 2014; Broberg et al., 2010; Eriksson & Åhren, 2006; Fredriksson, 2009; Hall, 2005; Holmes & Kent, 1991; Lundström, 1990; Olofsson & Henriksson, 2007; Yazdanfar & Öhman, 2015).

4. Data

4.1 Insamling av datamaterial

För att få vår urvalsgrupp använde vi oss av nedanstående sökfiter i Retriever Business:

TABELL 1, URVAL RETRIEVER BUSINESS

<i>Variabel</i>	<i>Urval</i>
<i>Bolagsform</i>	Aktiebolag
<i>Snabbval SME</i>	Små
<i>Registreringsdatum</i>	Innan 2008-01-01
<i>Län/Regionlista</i>	Dalarna

Källa: Egen bearbetning.

Urvalet gav oss 251 bolag att arbeta vidare med. Vi använde rapportfunktionen ”Komplett” för att skapa en Excel-fil med de variabler vi ansåg intressanta att undersöka. Vi valde att hämta data för åren 2010 – 2016. Våra, ur Retriever Business, valda variabler i förhållande till obeskattade reserver är registreringsdatum, SNI kodlista, antal anställda, omsättning, soliditet, kassalikviditet, avkastning på totalt kapital, summa eget kapital, rörelseresultat före avskrivningar (EBITDA), avskrivningar, summa materiella anläggningstillgångar, summa immateriella anläggningstillgångar, kassa och bank, löner till styrelse och VD samt utdelning. För att begränsa oss till ett rimligt stort datamaterial gjorde vi ett systematiskt urval om vartannat företag (varannan rad). I vår studie ingår därmed 125 företag.

För att kunna importera datamaterialet till statistikdataprogrammet STATA sorterade vi om materialet. En ny kolumn (Årtal) skapades och för varje företag transponerades värdena för respektive förklarande variabel så att vi fick en kolumn för respektive variabel med värdena för årtalen på olika rader.

Vi kompletterade datamaterialet från Retriever Business med värden för statslåneräntan (data från Skatteverket, 2018b), bolagsskattesatsen (data från Carlgren, 2017), samt information om konjunkturläget (data från Konjunkturinstitutet, 2018, refererad i Carlgren, 2018). För att undersöka hur stor

påverkan företagens bransch har på användandet av obeskattade reserver bearbetade vi kolumnen med SNI kodlista för att få fram SNI-kodernas beteckning för avdelning.

Dummyvariabeln Tid används för att urskilja när sänkningen av bolagsskatten inträffade. Åren före 2013, innan sänkningen, har den värdet noll i datamaterialet. Åren 2013 och följande år har den värdet ett i datamaterialet.

Skillnadsvariabeln är den dummyvariabel som identifierar vår testgrupp. Variabeln kommer att styra hämtningen av data till efter sänkningen av bolagsskatten (när Tid-variabeln är ett).

Vi använde oss av ytterligare en dummyvariabel, Högkonjunktur, för att undersöka konjunktorens påverkan på användandet av obeskattade reserver. Enligt Konjunkturinstitutet (2018, refererad i Carlgren, 2018) visade Sverige ett positivt BNP-gap och gick in i högkonjunktur år 2016. Det framgår att konjunktoren har visat uppgång sedan 2013. Under 2015 var BNP-gapet litet, -0,5, och vi har därför valt att säga att vår dummyvariabel Högkonjunktur är ett under åren 2015 och 2016.

4.2 Summering av deskriptiv statistik

För att få en överblick över datamaterialet har vi sammanställt variablernas läges- och spridningsmått i tabell 2. Då vi har undersökt 125 företag under sju år är maximala antalet observationer 875 stycken för respektive variabel. Antalet observationer för variablerna hämtade från Retriever Business varierar. Alla företag har inte någon registrerad SNI-kod, vilket ger ett lägre antal observationer för variablerna kopplade till SNI Kodlista. Företagens ekonomiska situation beskrivs genom 868 observationer. Det rör sig om fyra företag som inte rapporterat någon ekonomisk verksamhet under några av de år vår studie omfattar. Vi bedömer att bortfallet inte påverkat studiens resultat nämnvärt. Bortfallet resulterar också i att nollvärden förekommer som minimivärden.

För vissa variabler är inte läges- och spridningsmåtten intressanta då variabeln endast är beskrivande till exempel organisationsdatum, registreringsdatum, SNI-koder och företagsnamn. För variablerna årtal, statslåneränta och bolagsskattesats kan såväl

medelvärde som min- och maxvärde avläsas i tabellen. Variablerna som beskriver företagens ekonomiska situation visar att det finns stor spridning mellan min- och maxvärden för respektive variabel. Tid och högkonjunktur-variablerna är genererade för att användas i regressionsanalysen och max- och minvärdena är därför noll eller ett.

Vi ser i vår sammanställning att variabeln antalet anställda antar värden mellan 0–620. Resultatet stämmer inte överens med definitionen små företag enligt SME (10–49 anställda). Anledningen kan vara att Retriever Business använder bokförda tillgångar, framför antal anställda och omsättning, för att kategorisera företagen (<http://www.retriever.se>). Antal anställda i företagen i vårt urval kan därför skilja från intervallet 10–49. Att maxvärdet är 620 känns orimligt. Vi tror att en förklaring kan vara den mänskliga faktorn vid inmatning av data från årsredovisningar till Retriever Business. Det är endast en observation som sticker ut, och det aktuella företaget har de andra åren inga avvikande värden.

TABELL 2, SUMMERING DESKRIPTIV STATISTIK

<i>Variabel</i>	<i>Antal observationer</i>	<i>Medelvärde</i>	<i>Standardavvikelse</i>	<i>Minvärde</i>	<i>Maxvärde</i>
<i>Organisationsnummer</i>	875	5.56e+09	2016816	5.56e+09	5.57e+09
<i>Registreringsdatum</i>	875	1.99e+07	191199.5	1.91e+07	2.01e+07
<i>SNI-kod avdelning</i>	875	6.688	4.243965	0	18
<i>Årtal</i>	875	2013	2.001144	2010	2016
<i>Statslåneränta</i>	875	1.945714	.9516464	.65	3.2
<i>Bolagsskattesats</i>	875	23.71429	1.980619	22	26
<i>Antal anställda</i>	868	33.37903	27.7993	0	620
<i>Omsättning</i>	868	55686.76	54375.23	0	416842
<i>Soliditet</i>	868	37.80392	22.51363	-163.7	96.2
<i>Kassalikviditet</i>	868	199.2668	926.7039	0	24020
<i>Avkastning på totalt kapital</i>	868	11.84505	16.08933	-115.9	82.6
<i>Summa eget kapital</i>	868	10521.11	29747.79	-23868	385978
<i>Rörelseresultat före avskrivning (EBITDA)</i>	868	4284.604	7776.9	-24253	63020
<i>Avskrivningar</i>	868	1187.013	2580.789	0	48882
<i>Summa materiella anläggningstillgångar</i>	868	8395.805	25912.72	0	323757
<i>Summa immateriella anläggningstillgångar</i>	868	124.5933	582.4325	0	5789
<i>Kassa och bank</i>	868	3564.29	6053.902	0	69172
<i>Löner till styrelse och VD</i>	868	429.2189	811.077	0	8852
<i>Utdelning</i>	868	995.1901	3624.063	0	70000
<i>Obeskattade reserver</i>	868	3291.471	5043.672	0	47806
<i>Tid</i>	875	.5714286	.4951547	0	1
<i>Skillnadsvariabel</i>	875	3.18e+09	2.76e+09	0	5.57e+09
<i>Högkonjunktur</i>	875	.2857143	.4520123	0	1

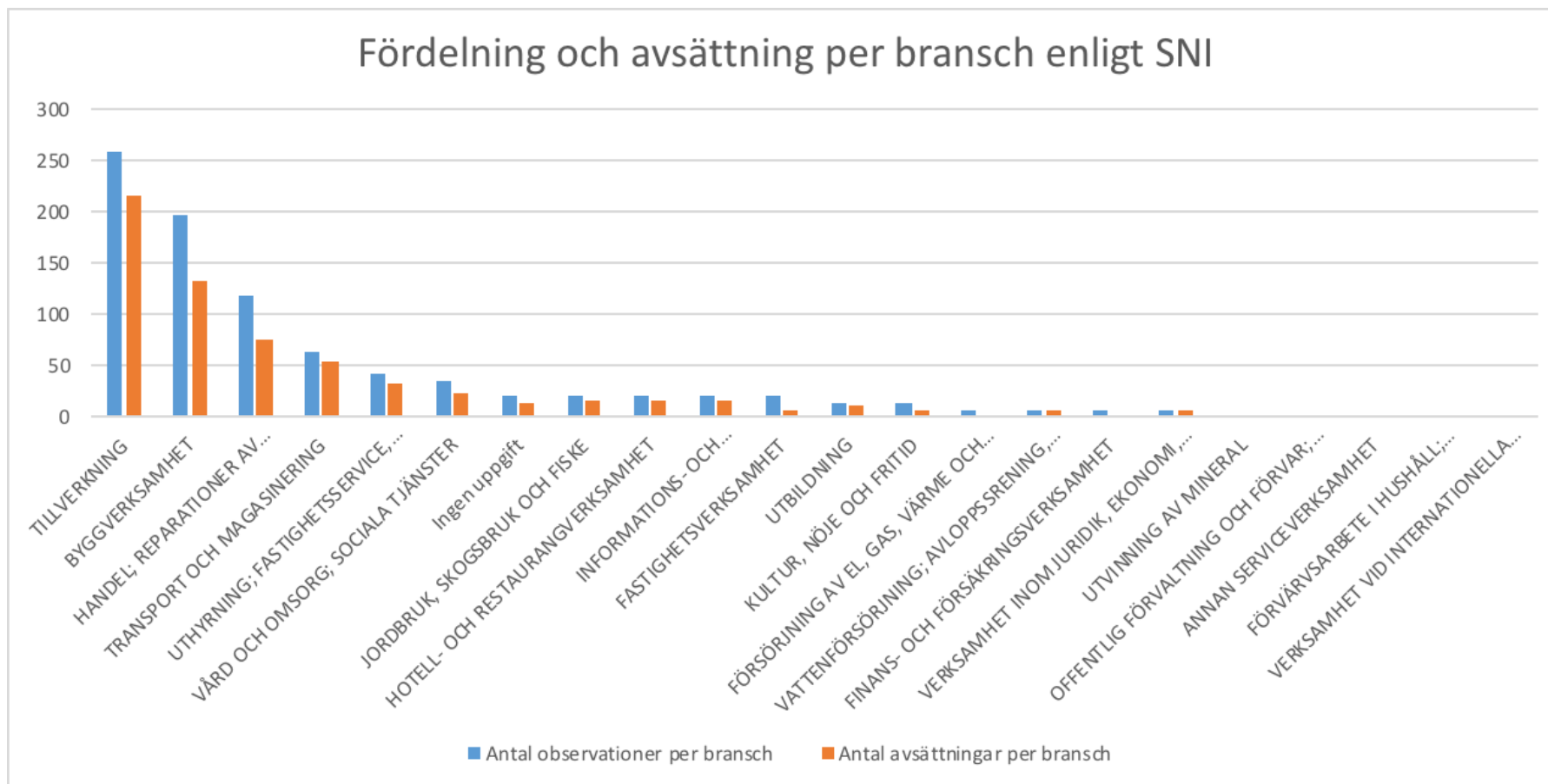
Källa: Egen bearbetning

I diagram 1 visas hur datamaterialet är fördelat per avdelning enligt SNI-koderna. Varje företag har möjlighet att representeras i sju observationer. Diagrammet visar också hur antalet avsättningar till obeskattade reserver ser ut per bransch.

Fyra av avdelningarna står för 73 % av samtliga observationer. Avdelningen Tillverkning har störst andel observationer i vår studie. Avdelningen omfattar alla typer av verksamhet kopplat mot tillverkning. De 259 observationerna motsvarar 30 % av alla observationer. Byggverksamhet motsvarar 22 % av observationerna. Handel; Reparationer av motorfordon och motorcyklar står för 14 % av observationerna. Transport och magasinering representerar 7 % av observationerna.

Trenden för avsättning till obeskattade reserver följer datamaterialets fördelning per bransch. Vid en jämförelse av diagrammen syns även att inte alla företag har använt sig av avsättningar till obeskattade reserver alla år.

DIAGRAM 1, FÖRDELNING OCH AVSÄTTNING TILL OBESKATTADE RESERVER ENLIGT SNI-KOD AVDELNING.

Källa: Egen bearbetning.

5. Resultat

I tabellen nedan redovisas resultatet av difference-in-difference analysen.

TABELL 3, RESULTAT

<i>Variabel</i>	<i>Koefficient</i>	<i>Standardfel</i>
<i>Rörelseresultat före avskrivningar (EBITDA)</i>	0,3897732***	0,0687939
<i>Soliditet</i>	87,57107***	9,776869
<i>Avkastning på totalt kapital</i>	-89,87166***	13,93189
<i>Kassalikviditet</i>	-0,2763339***	0,061801
<i>SNI Kodlista</i>	-15,89641**	5,658536
<i>Utdelning</i>	0,1189073*	0,050462
<i>Antal anställda</i>	10,84595*	5,463654
<i>Löner till styrelse och VD</i>	0,6385225*	0,3243586
<i>Kassa och bank</i>	0,0902075	0,0467534
<i>Summa eget kapital</i>	-0,0690024	0,0469684
<i>Bolagsskattesats</i>	-115017,1	190622,4
<i>Statslåneränta för taxeringsår</i>	178,5152	454,0884
<i>Avskrivningar</i>	0,0849442	0,2652832
<i>Omsättning</i>	-0,0014363	0,0047059
<i>Summa materiella anläggningstillgångar</i>	-0,01075525	0,0603375
<i>Högkonjunktur</i>	265,1982	999,5483
<i>Summa immateriella anläggningstillgångar</i>	0,1089252	0,4662601
<i>Skillnadsvariabel</i>	-0,0000826	0,000137
<i>Förklaringsgrad, R²</i>		0,3416
<i>Signifikansnivå *=$p < 0,05$, **=$p < 0,01$, ***=$p < 0,001$</i>		

Källa: Egen bearbetning.

Om $p > 0,05$ anses det saknas statistisk signifikans.

Koefficienten beskriver skillnaden mellan testgruppens och kontrollgruppens medelvärden i användande av obeskattade reserver. För varje krona obeskattade reserver förändras, ändras de förklarande variabelerna med koefficientvärdena.

Den totala förklaringsgraden, R^2 , är 0,3416. Det innebär att våra utvalda variabler till 34% förklarar förändringen i användandet av obeskattade reserver. Uppsatsens syfte är att förklara vilka företagsspecifika faktorer som påverkar användandet av obeskattade reserver. Enligt Körner & Wahlgren (2015) gäller det att hitta en kombination av variabler som ger så hög förklaringsgrad tillsammans som möjligt. Förklaringsgraden på 34 % tyder på att vi har hittat en godtagbar förklaringsmodell.

Signifikanstestet syftar till att beräkna sannolikheten för att det finns en statistisk säkerställd skillnad som inte är slumpmässig. Här testas om variablerna är signifikanta, skilda från noll. Sannolikheten är p-värdet. Vanliga signifikansnivåer är 5 %, 1 % och 0,1 %. Noll till tre stjärnor används för att visualisera signifikansnivåerna. Ju lägre p-värde desto högre signifikans. Tre stjärnor innebär ett starkt stöd för mothypotesen (Körner & Wahlgren, 2015).

Variablerna med högst signifikansnivå, tre stjärnor, är rörelseresultat före avskrivningar, soliditet, avkastning på totalt kapital och kassalikviditet. SNI kodlista har tvåstjärnig signifikans, vilket är en hög signifikansnivå. Vilken bransch som företaget tillhör påverkar hur användandet av obeskattade reserver ser ut. Utdelning, antal anställda och löner till styrelse och VD visar sig vara signifikanta på första nivån, den enstjärniga nivån. Av våra föreslagna förklarande variabler är åtta variabler signifikanta (rörelseresultat före avskrivningar, soliditet, avkastning på totalt kapital, kassalikviditet, SNI kodlista, utdelning, antal anställda, löner till styrelse och VD). Övriga tio variabler (kassa och bank, summa eget kapital, bolagsskattesats, statslåneränta, avskrivningar, summa materiella anläggningstillgångar, summa immateriella anläggningstillgångar, omsättning, högkonjunktur, skillnadsvariabel) påverkar sannolikt inte användandet av obeskattade reserver. Skillnadsvariabeln är inte signifikant. Det finns ingen statistiskt säkerställd skillnad i användandet av obeskattade reserver före och efter bolagsskattesänkningen. Inte heller finns det en statistiskt säkerställd skillnad i användandet i lågkonjunktur jämfört med högkonjunktur, eftersom variabeln högkonjunktur inte är signifikant.

6. Diskussion

Den variabel vi på förhand var mest intresserad av är bolagsskattesatsen. Såväl Tjernberg (2004) som Bergendal och Johnsson (2014) föreslår vidare forskning kring bolagsskattesatsens påverkan på användandet av obeskattade reserver. Tjernberg (2004) och Fredriksson (2009) diskuterar om sänkt bolagsskatt kan vara ett substitut till periodiseringsfonder. Bolagsskattesatsens påverkan är intressant eftersom det är aktuellt med en ny sänkning (Privata affärer, 2018). Vi förväntade oss att vår studie skulle visa på ett negativt samband mellan användandet av obeskattade reserver och bolagsskattesatsens nivå. Är bolagsskattesatsen låg blir det mer lönsamt att ta upp resultatet till beskattning direkt istället för att nyttja avsättning till obeskattade reserver (Tjernberg, 2004). Däremot visar vårt resultat ingen signifikans mellan avsättningar till obeskattade reserver och bolagsskattesatsen. Det tyder på att den sänkta bolagsskattesatsen inte påverkar företagets vilja att använda avsättningar till obeskattade reserver. Resultat tyder på att användandet av obeskattade reserver kan bli oförändrat även efter sänkningen 2019.

Vi anser att det borde finnas en skillnad i avsättningar till obeskattade reserver mellan låg- och högkonjunktur. För att möjliggöra resultatutjämnning i sämre tider ska större avsättningar göras under högkonjunktur (Johansson et al., 2013). Artsberg (1996) menar att överavskrivningar historiskt sett har möjliggjort för företag att skapa buffertar i goda tider som de har nyttjat för resultatutjämnning i sämre tider. Även Andersson (2006) belyser de obeskattade reservernas betydelse för företagen att klara av svängningar i konjunkturen. I vår studie finns ingen signifikans mellan högkonjunktur och avsättning till obeskattade reserver. Enligt Konjunkturinstitutet (2018, refererad i Carlgren, 2018) vände konjunkturen uppåt 2013. Vi har i studien angett att högkonjunktur rådde under 2015 och 2016. I efterhand ser vi ett behov att undersöka variabeln närmare och under ett längre tidsperspektiv. Det är svårt att dra några slutsatser om konjunkturens påverkan utifrån vår studie.

Variablerna med högst signifikansnivå är rörelseresultat före avskrivningar, soliditet, avkastning på totalt kapital och kassalikviditet. Företag som redovisar högt

rörelseresultat, hög soliditet och hög avkastning på totalt kapital samt har en bra kassalikviditet är lönsamma företag. Eftersom ett positivt resultat krävs för att kunna göra avsättning till obeskattade reserver (Johansson et al., 2013), är det inte förvånande att variablerna är signifikanta i vår analys. Andersson (2006) belyser de förutsättningar som krävs för att små företag ska kunna använda sig av avsättningar som möjliggör intern finansiering. Anderssons resultat visar att företagen med låg vinst använder avsättningar i större utsträckning än företag med högre vinst. Bergendal och Johnsson (2014) visar däremot ett starkt positivt samband mellan avsättningar och resultat före bokslutsdispositioner. Företagen i studien sätter av mer i periodiseringsfonder när vinsterna ökar. Vi kommer till samma slutsats som Bergendal och Johnsson. Resultatet i vår studie påvisar att avsättningarna till obeskattade reserver ökar med rörelseresultatet. Det finns därmed en skillnad i vårt resultat jämfört med Anderssons (2006) resultat. Inom ramen för uppsatsen har vi inte haft möjlighet att vidare undersöka vad skillnaden i resultatet kan bero på.

Holmes och Kent (1991) och Olofsson och Henriksson (2007) har kommit fram till att ägarna står för den stora delen av finansieringen i de små företagen. Enligt Tillväxtverket ansöker småföretagen om lån och krediter i mindre utsträckning än tidigare år. Det tyder också på att småföretagarna föredrar att nyttja avsättningar framför främmande kapital för att finansiera framtida investeringar (<http://www.tillvaxtverket.se>). Resultatet i vår studie visar att det finns en stark koppling mellan soliditet och avsättning till obeskattade reserver. Resultatet i vår studie överensstämmer därmed med tidigare forskning (Holmes & Kent, 1991; Olofsson & Henriksson, 2007). Enligt vår analys överensstämmer resultatet med hierarkin i pecking order teorin som säger att internt kapital föredras framför externt (Andrén et al., 2015). Enligt den lednings- och styrningsbaserade delen av intressentteorin påverkas företag mer eller mindre av olika intressentgrupper. Företagets ägare har indirekt beslutsfattande makt. Använder sig företaget av externt kapital blir finansierarna intressenter. Ju mer beroende av intressenterna företagen blir, desto större hänsyn måste tas till intressenternas förväntningar och krav. (Deegan & Underman, 2011). Genom att finansiera sin verksamhet med eget kapital minimeras intressenternas påverkan på företaget. Vi anser att vårt resultat följer intressentteorins resonemang om intressenters påverkan.

Företagarnas lönsamhetsrapport (2017) visar att branschtillhörigheten påverkar hur lönsamt företaget är. Branschtillhörigheten påverkar företagets lönsamhet mer än det geografiska läget. I Anderssons (2006) studie framkommer det att användningen av avsättningar till periodiseringsfonder skiljer sig åt mellan olika branscher. Andersson har jämfört branscher med avseende på kapitalintensitet men menar att ytterligare branschspecifika egenskaper troligen också påverkar användandet. I vår studie ser vi att branschtillhörighet påverkar avsättandet till obeskattade reserver på den tvåstjärniga nivån. Vårt resultat kan sägas delvis överensstämma med Anderssons resultat. I Anderssons studie undersöks varje möjlighet för avsättning för sig, vilket gör att en direkt jämförelse mellan vårt och Anderssons resultat inte är möjlig då vi undersökt de totala avsättningarna i sin helhet. Vi kan dock se att likheter mellan studierna finns. Även i vår studie ser vi branschvisa skillnader mellan avsättning till obeskattade reserver. De tillverkande företagen anses vara kapitalintensiva företag (Andersson, 2006). Enligt Andersson sätter de kapitalintensiva företagen av mindre till periodiseringsfonder än företag som inte är kapitalintensiva. Däremot menar Andersson att de kapitalintensiva företagen istället nyttjar överavskrivningar i högre grad. De tillverkande företagen står för den största andelen observationer i vår studie, se diagram i avsnitt 4.2. Vi har i vår studie tittat på avsättningar till obeskattade reserver i sin helhet. Det vore intressant att titta vidare på hur fördelningen av överavskrivningar och avsättning till periodiseringsfonder ser ut för de tillverkande företagen i vår studie för att kunna göra ytterligare jämförelser med Anderssons studie.

Enligt intressentteorin är ägare, ledning och anställda viktiga intressenter för företaget. Såväl aktieägare som anställda och ledning på företagen är intresserade av att företaget ska gå så bra som möjligt. Ägarna står för kapital och de anställda står för arbetskraft. Om ledning och ägare är separerade uppstår informationsasymmetri då ledningen har ett informationsövertag. För företaget är långsiktigt goda relationer med intressenterna viktiga (Johansson et al., 2013). Resultatet i vår studie visar att utdelning, antal anställda och löner till styrelse och VD är signifikanta på den enstjärniga nivån.

Enligt den etiska grenen av intressentteorin har alla intressenterna grundläggande rättigheter som företaget måste ta ansvar för. För de anställda är lönen en grundläggande rättighet (Deegan & Unerman, 2011). Avsättning till obeskattade reserver kan därmed innebära en trygghet för de anställda. Avsättningarna kan trygga såväl löneutbetalningar som företagets överlevnad på längre sikt (Johansson et al., 2013). Vi anser att teorin kan förklara förhållande mellan antalet anställda och avsättningen till obeskattade reserver i vårt resultat.

Ledningen är en intressent med direkt beslutsfattande makt i företaget (Johansson et al., 2013). Det finns ett positivt samband mellan avsättning till obeskattade reserver och löner till styrelse och VD. Ägarna har indirekt beslutsfattande makt. Företagets ägare förväntar sig avkastning genom utdelning. För aktieägarna innebär avsättning till obeskattade reserver en minskning av den utdelningsbara vinsten (Johansson et al., 2013). I vår studie finns också ett positivt samband mellan avsättning till obeskattade reserver och utdelning. Då vi tidigare konstaterat att ägare i små företag ofta står för finansieringen är avsättningen till obeskattade reserver ett sätt att investera i företaget med obeskattade medel. Som tidigare nämnts är rörelseresultat före avskrivning signifikant på en trestjärnig nivå i vår studie. Storleken på årets resultat före skatt har i studien större påverkan på avsättningarna än utdelning och löner. Vi anser att det utifrån studiens resultat är svårt att kommentera om ledningen har agerat i egenintresse eller inte. Vi har inte undersökt vilken ägarform aktiebolagen i studien har. När ägarstrukturen är okänd är det svårt att dra slutsatser kring eventuell informationsasymmetri. En grundligare undersökning av företagens ägarstruktur hade möjliggjort djupare analys av om intressentteorins antagande om informationsasymmetri påverkar användandet av obeskattade reserver.

Enligt tidigare studier (Holmes & Kent, 1991; Lundström, 1990; Olofsson & Henriksson, 2007) har små företag dålig, eller ingen, egen kunskap om avsättningar till obeskattade reserver. Företagen måste anlita en redovisningsbyrå för att kunna använda sig av skattemässiga justeringar, vilket kan leda till att kostnaden överstiger nyttan. Resultatet i vår studie visar ingen signifikans mellan avsättningar till obeskattade reserver och avskrivningar, summa materiella eller immateriella anläggningstillgångar. Vi tror att en möjlig anledning är att små företag inte har egen

kunskap om överavskrivningar och måste anlita en redovisningsbyrå. Att anlita en redovisningsbyrå kan leda till kostnaden överstiger nyttan med att använda överavskrivningar. Vårt resultat kan sägas överensstämma med tidigare forskning gjord på området (Holmes & Kent, 1991; Lundström, 1990; Olofsson & Henriksson, 2007).

Diskussionen kan sammanfattas med att vi anser att det finns risk att en internationell harmonisering av redovisningsreglerna kommer påverka de små företagens möjlighet till finansiering. För de små företagen är intern finansiering viktig, och avsättning till obeskattade reserver underlättar den interna finansieringen. Små företag står idag för 40 % av de svenska företagens omsättning (<http://www.tillvaxtverket.se>). Skulle en harmonisering mot den internationella redovisningsstandarden ske, innebär det att de små företagen skulle få svårare att finansiera investeringar med eget kapital (Östberg, 2009). De små företagen har svårare att skaffa externt kapital (Andersson, 2006; Holmes & Kent, 1991; Olofsson & Henriksson, 2007). Obeskattade reserver i form av periodiseringsfonder finns inte i den internationella redovisningen (Kirsch & Olsson, 2008). Idag är avsättning till obeskattade reserver ett alternativ för företagen att kunna finansiera investeringar med eget kapital, vilket enligt POT är den finansieringsform små företag föredrar (Andren et al., 2015). Eftersom företagen har svårt att anskaffa externt kapital blir vår slutsats att företagen sätter av för att själv-finansiera investeringar. Den internationella harmoniseringen skulle inte enbart påverka de små företagens möjlighet till tillväxt och utveckling utan även den svenska ekonomi i stort. Vår tolkning av resultatet är att starka branschorganisationer genom lobbying kan påverka beslutsfattare och lagstiftare att behålla obeskattade reserver inom den svenska redovisningen.

Att de obeskattade reserverna är fortsatt viktiga för små företag ur finansieringssyfte är ett av studiens bidrag. Att den kommande sänkningen av bolagsskattesatsen troligen inte kommer påverka användandet av de obeskattade reserverna är ytterligare ett bidrag.

7. Slutsats

7.1 Sammanfattning

Analysen visar att företagets lönsamhet påverkar användandet av obeskattade reserver. Resultatet var väntat. Det krävs ett positivt resultat för att kunna nyttja obeskattade reserver. Analysen visar också att avsättningar till obeskattade reserver varierar mellan olika branscher. Däremot visar analysen inget samband mellan varken bolagsskattesats eller konjunktur och obeskattade reserver. Analysen tyder på att de små företagen i Dalarna främst nyttjar avsättningar till obeskattade reserver i finansieringssyfte.

7.2 Förslag till vidare forskning

Vi har begränsat oss till små företag enligt SME. Det hade varit intressant att jämföra om det blir någon skillnad om ett annat urval gjorts. Hur stor påverkansfaktor har företagets storlek på avsättningarna till obeskattade reserver?

Vi ser ett behov av att undersöka bakomliggande faktorer till varför företag nyttjar avsättningar till obeskattade reserver. I Eriksson och Åhrens (2006) studie framkommer att företagen främst använder avsättningar till obeskattade reserver i finansierande syfte. Även Fredriksson (2009) påvisar att avsättningarnas betydelse för resultatutjämnning har minskat. Vi anser att det kan finnas en antydning till förändring i beteende avseende anledning till avsättning. För att undersöka varför företag väljer att göra avsättningar till obeskattade reserver behöver en kvalitativ studie genomföras. En kvalitativ studie som undersöker varför företag använder obeskattade reserver kan ge en djupare förståelse för de obeskattade reservernas betydelse i den svenska ekonomin.

7.3 Vår lärdom

Under studien har vi nyttjat kunskaper från samtliga våra tre år på Högskolan Dalarna. Vi har lärt oss att omsätta vår teoretiska kunskap till praktiskt arbete. Vi har läst tidigare forskning, formulerat ett problem och utrett tänkbara orsaker till problemet. Vi har statistiskt analyserat data. Vi har förhållit oss till tidigare forskning i vår slutsats och framförallt har vi lärt oss att vikten av att under hela arbetet arbeta med den röda tråden genom arbetet.

Källförteckning

Aktiebolagslag (SFS 2005:551). Hämtad från Riksdagens webbplats:

http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/aktiebolagslag-2005551_sfs-2005-551

Alvesson, M., & Deetz, S. (2011). *Kritisk samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur AB.

Andersson, A. H., (2006). *Svenska småföretags användning av reserveringar för resultatutjämnning och intern finansiering*. (Doktorsavhandling Umeå universitet, Umeå). Hämtad från <http://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A144217&dswid=-8690>

Andersson, M., & Bolund, P. (2017, 19 juni). Regeringen: Vi sänker bolagsskatten. *Dagens Industri*. Hämtad från <https://www.di.se>

Andrén, N., Eriksson, T. & Hansson, S. (2015). *Finansiering*. (12. [uppdaterade och omarb.] uppl.) Stockholm: Liber.

Angrist, J.D. & Pischke, J. (2009). *Mostly harmless econometrics: an empiricist's companion*. Princeton: Princeton University Press.

Artsberg, K. (1993). Policy making and accounting change: influences on the choice of measurement principles in Swedish accounting. *The European Accounting Review*, 2(1), 141-144. doi:10.1080/09638189300000013

Artsberg, K. (1996). The link between commercial accounting and tax accounting in Sweden. *The European Accounting Review*, 5(Supp), 795-814. doi:10.1080/09638189600000051

BAS nyckeltal: för bättre analys och effektivare ekonomistyrning. (2., [omarb.] uppl.) (2003). Stockholm: Norstedts juridik.

Bergendal, E. & Johnsson, P. (2014). *Periodiseringsfonder. Svenska företags användning av periodiseringsfonder mellan 2003 och 2013*. (Examensarbete kandidatnivå, Lunds universitet, Lund). Hämtad från:
<http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordOid=4519713&fileOid=4519718>

Bjereld, U., Demker, M., & Hinnfors, J. (2009). *Varför vetenskap?* (3., uppl.) Lund: Studentlitteratur AB.

Blake, J., Akerfeldt, K., Fortes, H.J., & Gowthorpe, C. (1997). The relationship between tax and accounting rules - the Swedish case. *European Business Review*, 97(2), 85-91. doi:10.1108/09555349710162599

Broberg, P., Tagesson, T., & Collin, S-O. (2010). What explains variation in voluntary disclosure? A study of the annual reports of corporations listed on the Stockholm Stock Exchange. *Journal of Management & Governance*, 14(4), 351–377. doi:10.1007/s10997-009-9104-y

Bryman, A., & Bell, E. (2013). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. (2., [rev.] uppl.) Stockholm: Liber AB.

Carlgren, F. (2017, 6 juli). Bolagsskatt – internationellt. Hämtad 2018-02-01 från <https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Skatter/Skatt-pa-foretagande-och-kapital/Bolagsskatt/>

Carlgren, F. (2018, 12 april). Högkonjunktur eller lågkonjunktur? Hämtad 2018-04-26 från <https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Ekonomi/Tillvaxt/hogkonjunktur-eller-lagkonjunktur/>

Chen, H., Parsley, D., & Yang, Y-W. (2015). Corporate Lobbying and Firm Performance. *Journal of Business Finance & Accounting*, 42(3-4), 444 – 481. doi:10.1111/jbfa.12109

Deegan, C., & Unerman, J. (2011). *Financial Accounting Theory*. (2. European Ed.) Berkshire: McGraw-Hill Education.

Eriksson, J., & Åhren, P. (2006). *Räntebeläggningen av periodiseringsfonder: En studie av dess påverkan på företag noterade på Stockholmsbörsens A-lista*. (Examensarbete, Uppsala Universitet, Uppsala). Hämtad från: <http://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:131850/FULLTEXT01.pdf>

Eriksson, L.T., & Hultman, J. (2015). *Kritiskt tänkande*. Stockholm: Liber AB.

Finansdepartementet. (2004). *Utredning om sambandet mellan redovisning och beskattning*. (Kommittédirektiv 2004:146) Stockholm: Riksdagen, Finansdepartementet. Hämtad från: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/kommittedirektiv/utredning-om-sambandet-mellan-redovisning-och_GSB1146

Fredriksson, M. (2009). *Obeskattade reserver: Har en förändring kring användandet och dynamiken mellan periodiseringsfonder och överavskrivningar inträffat?* (Examensarbete, Högskolan Gävle, Gävle). Hämtad från: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:175126/FULLTEXT01.pdf>

Företagarna. (2017). *Lönsamhet i Sverige – En analys på 278 000 företag*. Hämtad från <https://www.foretagarna.se/contentassets/366f37092ac143618090caff9da4c3df/lon-samhetsrapport.pdf>

Hall, J. (2015). Uppskattning av återförda periodiseringsfonder. *Svenskt Näringsliv*. Hämtad från https://www.svensktnaringsliv.se/material/rapporter/foretagen-har-betalat-14-miljarder-kr-i-extra-skatt-i-ar_534542.html

Hofman, A., & Aalbers, M. B. (2017). Spaces of lobbying. *Geography Compass* 11(3), 1-17. doi:10.1111/gec3.12309

Holmes, S., & Kent, P. (1991). An empirical analysis of the financial structure of small and large Australian manufacturing enterprises. *The Journal of Small Business Finance*, 1(2), 141-154.

<https://www.econstor.eu/bitstream/10419/114633/1/jef-1991-01-2-d-holmes.pdf>

Inkomstskattelag (SFS 1999:1229). Hämtad från Riksdagens webbplats:

http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/inkomstskattelag-19991229_sfs-1999-1229

Johansson, C., Johansson, R., Marton, J. & Pautsch, G. (2013). *Extern redovisning*. Stockholm: Sanoma Utbildning AB.

Kirsch, H., & Olsson, S. (2008). Financial accounting and tax accounting: Germany and Sweden as examples. *Tidningen Skattenytt*, 745-767. Hämtad från: <http://skattenytt.se/wp-content/uploads/2014/05/SN-12-2008-Kirsch-och-Olsson.pdf>

Konkurrensverket. (2008). *Samarbeten inom branschorganisationer* (Rapport 2008:1). Hämtad från <http://www.konkurrensverket.se/publikationer/samarbeten-inom-branschorganisationer/>

Körner, S., & Wahlgren, L. (2015). *Statistiska metoder*. Lund: Studentlitteratur AB.

Lundström, A. (1990). The Development of Small and Medium-Sized Enterprises - Some Empirical Findings (Sweden). *Journal of Small Business Management*. 28(1), 64-68.

<http://www.du.se.proxy.aspx/login?url=http://search.proquest.com/?url=https://search.proquest.com/docview/220998041?accountid=10404>

- Lönnqvist, R. (2011). *Årsredovisning i Aktiebolag och Koncerner*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Norberg, C., & Thorell, P. (2007). *Redovisningsfrågor i skattepraxis*. Uppsala: Iustus Förlag AB.
- Olofsson, E., & Henriksson, F. (2007). *Schablonintäkt på periodiseringsfonder inom småföretag: Finansieringsformens utveckling och rådgivarnas roll*. (Kandidatuppsats, Umeå Universitet, Umeå). Hämtad från <http://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A140984&dsid=8468>
- Patel, R., & Davidsson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder – Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Privata affärer. (2018, 21 mars). Regeringen föreslår sänkt bolagsskatt. *Privata affärer*. Hämtad från <http://www.privataaffarer.se/>
- Redovisningskommittén. (1995) *Remiss: Sambandet redovisning och beskattning*. (SOU 1995:43). Stockholm: Finansbolagen. Hämtad från https://www.faronline.se/Dokument/Balans/1995/BALANS_Nr_05_1995/BALANS_1995_N05_A0002/?path=/3/25468/25485/28013/28021/
- Regeringen. (2018). Lagrådsremiss. Nya skatteregler för företagssektorn. Hämtad 2018-03-29 från <http://www.regeringen.se/rattsdokument/lagratsremiss/2018/03/nya-skatteregler-for-foretagssektorn/>
- Skatteverket. (2018a). Lägre skatt för industriell verksamhet. Hämtad 2018-05-07 från <https://www.skatteverket.se/foretagochorganisationer/skatter/punktskatter/energiskatter/verksamhetermedlagreskatt/industriellverksamhet.4.18e1b10334ebe8bc80002009.html>

Skatteverket. (2018b). Statslåneräntan. Hämtad 2018-04-18 från <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2018.3/341469.html?q=statsl%C3%A5ner%C3%A4nta>

Tillväxtanalys. (2017). *Betydelsen av internt uppbyggt kapital för företagens tillväxt och överlevnad* (PM 2017:01). Hämtad från <http://www.tillvaxtanalys.se/publikationer/pm/pm/2017-03-29-betydelsen-av-internt-uppbyggt-kapital-for-foretagens-tillvaxt-och-overlevnad.html>

Tjernberg, M. (2004). *Periodiseringsfonder – och andra obeskickade reserver*. Uppsala: Iustus Förlag AB.

Yazdanfar, D., & Öhman, P. (2015). Debt financing and firm performance: an empirical study based on Swedish data. *The Journal of Risk Finance*, 16(1), 102-118. doi:10.1108/JRF-06-2014-0085

Årsredovisningslag (SFS 1995:1554). Hämtad från Riksdagens webbplats: http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/arsredovisningslag-19951554_sfs-1995-1554

Östberg, E. (2009). *International harmonization and the connection between accounting and tax*. (D-level thesies, Karlstad Universitet, Karlstad) Hämtad från: https://scholar-google-se.www.bibproxy.du.se/scholar?hl=sv&as_sdt=2005&scioldt=0%2C5&cites=16680006458279206277&scipsc=&q=International+harmonization+and+the+connection+between+accounting+and+tax&btnG=

Bilaga 1, Förteckning över studiens företag

ORGANISATIONSNUMMER	FÖRETAGSNAMN
5566971734	Dalarnas Stormarknad AB
5561778159	Matekonomen PSL AB
5567085484	Signal och Banbyggarna i Dalarna AB
5563653863	Rolf Ericson Lastvagnar och Bussar AB
5563418267	Göthes Industribeslag AB
5560177866	voestalpine Böhler Welding Nordic AB
5565763447	Lemont AB
5564263142	Tomoku Hus Aktiebolag
5563203867	Autoform i Malung Aktiebolag
5565961975	Skandinavisk Hälsovård AB
5560136896	Malungs Elverk AB
5565701744	Din ELON butik AB
5566361779	Dala Cement i Björbo AB
5560508839	Outokumpu Press Plate AB
5560997461	CW Lundberg Industri AB
5564038627	Tractive Aktiebolag
5566389929	DALAB Sverige AB
5563286102	Jofama AB
5567075543	Signalbolaget i Sverige AB
5560231010	Aktiebolag Impregna
5565238341	TOPEJA AB
5567395529	Svenska Tungdykargruppen AB
5566313317	KC Familjehemsvård AB
5561813246	J.O. Bergkvists Svets o. Mek. Aktiebolag
5566091996	Bra Hus från Hedlunds AB
5564949898	Grytnäsbolagen Aktiebolag
5562896943	Aktiebolaget Grytnäs Gräv
5561033449	Monark Exercise AB
5564202082	CD Entreprenad AB
5563207546	Dalarnas Bygg & El Aktiebolag

5564681863	Älvdalens Livs Aktiebolag
5562328897	Outokumpu Prefab AB
5563703064	Per Risvall Industrimontage Aktiebolag
5565242814	Mathuset i Södra Backa AB
5563032266	Svenska Krämfabriken AB
5563955847	PaCoRa Bygg AB
5562764984	GrävKåhlén Aktiebolag
5560598855	Henningssons Elektriska Aktiebolag
5561477521	Nicklas Jonsson Livs Aktiebolag
5566250733	Kinnarps Gävle/Dalarna AB
5562934603	Hedmans Taxi Aktiebolag
5565046876	Svensk Elentreprenad och Konsult AB
5560806464	Arcos Hydraulik Aktiebolag
5564147543	Gränsen Livs Aktiebolag
5567148555	Dala Vatten och Avfall AB
5564421484	Aktiebolaget Dalforsån
5566105564	CompuGroup Medical LAB AB
5564792272	Aktiebolaget Dala Plåtteknik
5563685246	Aktiebolaget TÄNDKULAN
5561569244	Falk Lack AB
5564055233	TAGAB Sko Aktiebolag
5563944072	Sacci Ryggsäckar Aktiebolag
5560072778	Ahlstrom-Munksjö Falun AB
5565938700	Olympica AB
5564358207	JUF Byggnadsställningar Aktiebolag
5565959995	Huskomponenter Linghed AB
5563584142	Senecta Security Aktiebolag
5565716510	Avesta Park & Trädgårdsservice Aktiebolag
5560187113	Hedemora Turbo & Diesel AB
5562253475	Herdins Färgverk Aktiebolag
5566460845	Essverk AB
5562132067	Mjöberg Bygg AB
5566489075	J.A Åkeri & Service AB

5566320296	Digaloo AB
5566264957	Godsservice i Dalarna AB
5567175178	Enigheten Personligassistans AB
5560959214	Wallners Åkeri Aktiebolag
5562386747	Bergslagens Golvservice Aktiebolag
5562140656	Bröderna Svenssons Byggnads Aktiebolag
5566545132	InfraTech Consulting ITC AB
5565166443	Elbolaget i Ludvika Montage AB
5565201596	SWL Stålkonstruktioner AB
5561318717	Bo-Be Plastindustri Aktiebolag
5561797001	HIAK AB
5565185823	Installationsgruppen i Malung AB
5566280623	Tunabygdens VVS-Installatör AB
5563778074	Bröderna Thunströms Måleri Aktiebolag
5566112834	Falu Frigymnasium Aktiebolag
5565431219	OCAB i Dalarna AB
5564379930	Erikssons Plåt & Kopparlageri AB
5561937797	Stadsbudskontoret i Ludvika Aktiebolag
5562206572	Aktiebolag Mora Byggservice
5565265930	Aktiv Ortopedteknik i Dalarna AB
5564438496	Sävik Behandlingshem AB
5564356789	Water and Laser Technology i Vansbro Aktiebolag
5566824883	Dala Mark & Transport AB
5564490984	Färgbröderna i Malung Aktiebolag
5565948048	Anpassarna Gunnérius Aktiebolag
5561536938	Östen Wikers Plåt Aktiebolag
5562209048	BrandFactory Falun AB
5564844727	Rimard Industri Aktiebolag
5561025767	Green Hotel Aktiebolag
5565568796	Pyramidbageriet AB
5564116985	Knowit Dalarna AB
5562176577	Leksand Sommarland AB

5560527193	Isoflex Aktiebolag
5562422807	Mora Skogsservice Aktiebolag
5561257923	E. Thenanders Rör Aktiebolag
5565580015	Visit Södra Dalarna AB
5561222992	AB Kuggteknik
5564183746	Gävle-Dala Säk AB
5565211678	R Eks Plåt & Vent. Service Aktiebolag
5564919172	Tandådalens Wårdshus AB
5562185230	Anders B. Erikssons Busstrafik Aktiebolag
5565081691	Björbo Snickeri AB
5563008605	ÄlvdalsBygg & Hyvleri AB
5566603386	Scandinavian Trading i Leksand AB
5564398864	Koppartaxi Aktiebolag
5560501537	Vatthammars Elektriska AB
5564996030	He Pe Bygg Aktiebolag
5563404226	Norströms Indeco AB
5561005827	Domnarvets Industrirenållning Aktiebolag
5566371075	Sylva Skog AB
5566996822	Godsservice Gävleborg AB
5564504701	Konditori Siljan Leksand Aktiebolag
5564056520	Dala Service Aktiebolag
5563081941	Munters Bygg Aktiebolag
5562942697	Siljan Turism Aktiebolag
5567056287	Siljans Skogstjänst AB
5563046118	Sotning & Brandskydd i Dalarna AB
5563886539	Siljansnyckeln Aktiebolag
5566590385	Solutionfocus i Mora AB
5562255298	Börjes Byggnads AB
5563785269	Byggs Sprutbetong Aktiebolag
5565322020	Gesundaberget AB